

nt

naš tednik

LETO XXXX.
Številka 19
Cena 8,— šil.
(200 din)
petek,
13. maja
1988

Poština plačana
v gotovini

Celovec P.b.b.
Erscheinungsort
Klagenfurt/
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt/
Poštni urad
9020 Celovec

- Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku ob vpisovanju v 1. razred ali 10 dni po začetku šolskega leta v južnokoroških ljudskih šolah!
- Ob vstopu v glavno šolo je potrebno ponovno prijaviti otroke k dvojezičnemu pouku!

**Učiti se
jezike —
imeti uspeh v
življenju!**

„Neue Burg“ tudi v občini Žitara vas!?

Ponoven škandalozen primer očitne diskriminacije koroških Slovencev: občina Žitara vas je kupila hišo „Haus der Heimat“ z obvezo, da bo prostore dala na razpolago samo „domovini zvestim“ društvom. Zato slovenskim organizacijam tudi v bodoče ne bo možno prirejati prireditev, pa čeprav je poslopje „Haus der Heimat“ postalo javna last občine. Z drugimi besedami: to je drugi primer Velikovec, kjer, kakor je znano, v občinski „Neue Burg“ prav tako ni prostora za Slovence.

Na seji žitarskega občinskega odbora, ki je bila prejšnji petek, so odborniki razpravljali o pogodbi za nakup „Haus der Heimat“, ki je bila od župana Posoda in na-

daljnjih dveh članov občinskega predstojništva že podpisana. Manjkala je samo še potrditev občinskega sveta.



Preteklo nedeljo so v Podgorjah obhajali zlato mašo premeta dr. Janeza Hornböcka.

Beri stran 8

Slika: Franc

23. maja, na binkoštni ponedeljek, bomo po vsem Rožu, povsod tam, kjer ni dvojezičnega napisa, tablam dodali slovenski napis iz porocela. Tako si bomo sami vsaj za en dan uresničili določila člena 7 o topografskih napisih. V okviru kolesarske zvezdne vožnje seveda ne bo možno prevoziti vseh rožanskih krajev; podvojezičiti pa hočemo vsaj tiste kraje, ki ležijo ob glavnih progah. Predstavili smo že progi iz Šmarjete in Celovca v Šentjakob.

Proga 3 pa bo peljala iz Loč okoli Baškega jezera v Šentjakob. V teh turističnih centrih smo sicer priznani kot dobri tamburaši, da bi pa tuje goste tudi z dvojezičnimi napisi opozorili na dvojezičnost okoli Baškega jezera, na to se pristojni pač še niso spomnili.

DVOJEZIČNOST SE NAJ VIDI — LETOS V ROŽU

**PROGE 3, 4, 5: IZ LOČ, S KOSTANJ
IN IZ HODIŠ V ŠENTJAKOB**

Lepo bi bilo, če bi nekateri začeli že na Brnci (kjer bi že samo zaradi delovnih mest v dvojezičnem podjetju bil potreben dvojezičen napis), tako da bomo zajeli — simbolično za vso Ziljo — tudi en ziljski kraj.

Proga 4 se začne na Kostanjah, kjer uprizarjajo Drabosnjakov Pasijon in ki so poleg Djekš najbolj severna vas dvojezičnega ozemlja. Preko Vrbe (velja isto kakor za Loče) se bomo peljali v Žoprače, kjer so nekdanji prirejali tabore. Tu se srečamo z vsemi, ki so se odpeljali iz Hodiš preko Škofič in Loge vasi. Skupno se bomo peljali v Rožek, kjer bomo počivali, in nato v Šentjakob.

Proga 3:

Odpeljemo se z Brnce ob 11.00, Loče 12.00—12.30
Ledince 13.45, odmor 14.15, Šentjakob 15.00

Proga 4:

Rožek 13.30, odmor do 14.00, Šentjakob 15.00

Proga 5:

Hodiše 11.00, Škofiče 11.45, odmor do 12.15, Žoprače 12.45, odmor 13.15, Rožek 13.30, odmor do 14.00, Šentjakob 15.00

V Šentjakobu bo sledil kulturni program.

Mladinske organizacije

Proti tej pogodbi ter proti temu, da k pogajanju oz. izdelavi kupne pogodbe ni bil vabljen zastopnik EL, je Enotna lista Žitara vas ostro protestirala. Kajti: ko je leta 1957 dala občina Žitara vas na razpolago zemljišče za gradnjo „Haus der Heimat“, je v točki 2 te kupne pogodbe bilo zapisano, da se društvo „Haus der Heimat“ obvezuje, da bo to stavbo dajalo na razpolago „domovini povezanim kulturnim namenom, domovini zvestim društvom“ in občini in da bo tudi omogočilo „domovini zvestim političnim strankam“ prirejati potrebna zborovanja in prireditve. Ves tekst te pogodbe je občina prevzela v to kupno pogodbo.

Kaj to pomeni? Slovenska društva, mdr. domače SPD „Trta“, že doslej niso imela vstopa v „Haus der Heimat“ in naj ga tudi v bodoče ne bi imela. To je župan Posod že najavil. Na kritiko odbornikov EL je namreč reagiral z besedami: „Trta bo že smela, toda za take prireditve, kakršne so bile v zadnjem času — npr. o šolstvu ali pričevanja o nacizmu — v tej hiši ne bo prostora.“



**Janez Stanovnik izvoljen
za predsednika
predsedstva
SR Slovenije**

V petek, 6. maja, so izvolili novo predsedstvo SR Slovenije. Za predsednika predsedstva je bil izvoljen Janez Stanovnik. Stanovnik izhaja mdr. iz ekološkega gibanja in je bil doslej tudi predsednik Zveze društev za varstvo okolja.

NSKS je novemu predsedniku v brzojavki iskreno čestital.



MI V PARLAMENTU

Šolsko vprašanje je slej ko prej osrednja točka Smolletovega delovanja v parlamentu. Kakor je bralcem in bralkam Našega tednika znano, je Smolle prejšnji teden poslal državam — soprodnicam državne pogodbe posebno noto, v kateri jih opozarja na nevarnost poslabšanja dvojezičnega šolstva. Že dan navrh so sledile prve reakcije: zunanji minister in vicekancler Mock ter državni predsednik Waldheim sta takoj predlagala pogovorni termin z državnim

Dvojezična trgovska akademija dobiva polagoma konkretne oblike. V številnih pogovorih z odgovornimi politiki in s pristojnimi uradniki je izdelan koncept za trgovsko akademijo. V glavnem teče diskusija le še v zgozlj tehničnem vprašanju — v katerem posloju bo sedež dvojezične trgovske akademije.

Koliko denarja gre letno na Južno Tirolsko? To vprašanje se nam postavlja vsako leto, ko vidimo skromne

Najvišji avstrijski reprezentanti želijo pogovore

poslancem Smolletom. Zvezni kancler Vranitzky pa se hoče še pred pogajanjem v pododboru pogovarjati o morebitni skupni rešitvi v šolskem vprašanju.

Po posredovanju Smolleta je Strokovno združenje pedagoških delavcev pod vodstvom podpredsednika ZSO Franca Kukovica obiskalo šolske eksperte obeh velestrank. V posebnem primeru je Strokovno združenje zahtevalo, da „parlament zavrže zakonski predlog socialistične, ljudske in svobodnjaške stranke in da naj namesto tega sklene zakonski predlog, katerega je Smolle vložil 22. 3. 1988 kot peticijo v parlament“.

Šolsko vprašanje je seveda tudi tema diskusij na Koroškem. Prejšnji teden so na Bistrici v Rožu diskutirali Smolle, inšpektor Wiegele in dr. Unkart o smislu — oziroma nesmislu koroškega pedagoškega modela. Diskusija je dokazala, da celo „očetje ločitvenega modela“ ne vedo, kako bi lahko ta model dejansko izvedli.

podpore, ki so namenjene koroškimi Slovencem. Po številnih parlamentarnih vprašanjih in intervencijah zunanje ministrstvo ni našlo več drugega izhoda, kakor da dovoli Smolletu, da si ogleda podlago o finančnih transakcijah na Južno Tirolsko. Ker podpora Južnim Tirolcem obravnava kot državno tajnost, ni možno, da bi napisali v Našem tedniku konkretne številke. Za enkrat samo to: če bi mi dobili tako podporo, bi si skoraj lahko zgradili „lasten imperij“.

V zadnjih letih postaja vedno bolj aktualna tema o volilni pravici tujih delavcev. Dunajska univerza je zadnji teden privedla podijsko diskusijo z državnimi poslanci Riederjem, Etmayerjem, Smolletom in z ekspertom univerze in s prijateljem koroških Slovencev dr. Tretterjem. Na odlično obiskani diskusiji se je Smolle zavzel za aktivno in pasivno volilno pravico tujih delavcev na državnih, deželni in občinski ravni. Vsa avstrijska zakonodaja pa mora postati v najkrajšem času tujim delavcem bolj naklonjena.

ZASEDANJE AVSTRIJSKE KONFERENCE ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH: „Izobraževanje odraslih je naloga nas vseh“

Ob začetku tega tedna so se zbrali v dvorani „Julius Raab“ na sedežu Zvezne zbornice za gospodarstveno obrt (Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft) na Dunaju vsi vodilni zastopniki institucij in ustanov izobraževanja odraslih iz vseh avstrijskih dežel. Tema zasedanja se je glasila:

Prva referentka ministrica dr. Havliček je govorila o intencijah vlade glede izobraževanja nasploh, ki hoče razširiti in izgraditi področje izobraževanja odraslih in ustvariti za to tudi primerno zakonsko osnovo; zavedajoč se, da šola sama že zdavnaj ne zmora več posredovati vsega potrebnega, raznoliškega znanja. S tem v zvezi je ministrica Havliček objavila najnovejše podatke: v izobraževanju odraslih dela v Avstriji 1860 nameščencev, 20.000 prostih in 6000 glavnopoklicnih sodelavcev, vse izobraževalne institucije skupaj nudijo ljudem letno 133.000 tečajev in seminarjev, teh se udeležuje letno 6,6 milijona ljudi. „Na-

loga države bo, da se bodo ti sodelavci v posebnih tečajih pedagoško-metodično izurili in dobili za to tudi primerno od države priznana kvalifikacija. Univerza in Avstrijska konferenca za izobraževanje odraslih pa naj sestavi koncept, poleg tega bo pospešila predmet izobraževanje odraslih na pedagoških akademijah; tako ministrica Havliček zaključno.

Dr. Jocher, vodja oddelka za izvenšolsko izobraževanje odraslih pri Evropskem svetu, pa je seznanil navzoče z zgodovino izobraževanja odraslih v Evropi nasploh, ki se je pričela na severu na Danskem. V Avstriji se mora čimprej pričeti proces preobrata in pre-

„Prispevek izobraževanja odraslih k modernizaciji in mednarodnemu odpiranju Avstrije“. Kot „hišnik“ je pozdravil 70 navzočih udeležencev predsednik Rudolf Sallinger, celotno razpravo je vodil dr. Filla, ki je trenutno predsednik Avstrijske konference za izobraževanje odraslih.

usmeritve in sicer v smer integrativnega in skupnega izobraževanja. Dr. Jocher dobesedno: „Učiti se pomeni odpirati se drugemu, odpirati se vsemu inovativnemu in tujemu!“ Le večja odprtost do drugih nas lahko reši, zato zahteva dr. Jocher od vseh, ki delajo v izobraževanju odraslih, več kreativnosti in fleksibilnosti, skratka, nujno spremembo avstrijske mentalitete nasploh. Izobraževanje v to smer pa se prične pri tistih ljudeh, ki so žejni izobrazbe, ne pa pri tistih, ki izobražujejo, je dejal zastopnik Evr. sveta in v zvezi s tem potrdil tezo „learning by doing“. „Življenje kot projekt“ je pravi projekt za izobraževanje da-

nes, kajti preveč je še denarja za druge nepomembne izobraževalne koncepte.

Minister Dallinger pa je osvetlil pojem izobraževanja odraslih iz perspektive delavca in izpovedal svoje prepričanje, da bo izobraževanje pridobilo tudi na delovnem sektorju svoj glavni pomen. Brez izobraževanja ne bo šlo več naprej, dnevno se bomo morali konfrontirati z vedno novejšo tehniko. Permanentno izobraževanje je politična naloga vlade, tako minister Dallinger. Presenetil je navzoče s prognozo, da v 10 letih v Avstriji ne bo več 7,5 milijona ljudi, temveč le še 5,7 milijona. Kljub temu je dela vedno manj. Iz teh razlo-

gov se bo zavzel za čimprejšnjo skrajšanje delovnega časa na 35 ur tedensko, to dejstvo bo obenem izpostavilo tudi izobraževalnim ustanovam nove perspektive, ker bodo ljudje imeli več prostega časa.

Važnost ob robu: koroške prosvetne domove je zastopal sodelavec Kat. doma prosvete v Tinjah M. Pandel, ki je ob tej priložnosti ministrico dr. Hawliček ter sekcijekega vodjo za izobraževanje odraslih mr. sv. dr. Altenhuberja seznanil o paradoksnih manjšinskošolski politiki, ki se nikakor ne ujema s konceptom izobraževanja odraslih na Koroškem. Na eni strani se potrjuje nujnost integracije tudi na izobraževalnem, izvenšolskem področju — Dom v Tinjah je priznana ustanova, ki usmerja k dialogu in spravi —, na drugi strani pa nam preti ločitev otrok po jezikovnih kriterijih.

Pandel je predočil ministrici to paradoksnost, in bati se je, da bo delo v Tinjah v bodoče otežkoče-

(Dalje na strani 8)

NAŠ TEDNIK: Kaj nameravate storiti v primeru, da vas bo Haider izključil iz FPÖ? Razmisljate o ustanovitvi nove, lastne stranke?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: Možnosti imam več — od politične upokojitve pa do ustanovitve nove stranke. Mnogo bo odvisno od tega, kakšen bo odmev pri drugih, zlasti tistih, ki si v Avstriji nujno želijo liberalno stranko.

NAŠ TEDNIK: Kakšno vlogo bi pri tem lahko igral bivši predsednik FPÖ dr. Norbert Steger?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: S Stegerjem sem še danes v prijateljskem kontaktu in vem, da bi v FPÖ postal aktiven kvečjemu tedaj, če Haider ne bi imel več kaj govoriti. O tem, ali bi sodeloval pri ustanovitvi liberalne stranke, se sicer še nisva pogovarjala; bi pa vsekakor lahko bilo možno, da bi pri tem sodeloval, čeprav ne v kakšni visoki funkciji.

NAŠ TEDNIK: Rekli ste, da v Avstriji ni stranke za prave liberalce. Kako bi definirali liberalnega volilca?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: K potencialnim liberalnim volilcem štejem mdr. tiste, ki si želijo družbeno ureditev, v kateri je čim manj državnih predpisov ter čim več osebne svobode, povezane s čutom osebne odgovornosti. Konkretno prihajajo taki ljudje predvsem tudi iz samostojnih poklicev (npr. odvetniki, zdravniki, inženirji, ...) ter iz vrst tistih, ki so poklicno oz. socialno napredovali, pa zanje v Av-

„Heimatdienst je zadeva koroške ÖVP“



striji ni dovolj prostora; zato zasedajo v drugih državah visoka mesta, zlasti kot industrijski managerji.

NAŠ TEDNIK: In kaj razumete pod besedo „nacionalno“?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: Tu se zame postavlja kot ključno vprašanje: Kaj je nacija? Moj odgovor na to vprašanje: nacija je to, kar ima isti pasport. V tem smislu se priznavam k avstrijski naciji ter nemški narodnosti — kakor ste vi Slovenci pripadniki slovenskega naroda ter hkrati tudi člani avstrijske nacije. Nacionalci v FPÖ te definicije o avstrijski naciji nočejo akceptirati.

Dr. Mario Ferrari-Brunnenfeld je bil eden od prvih političnih „mrličev“, ki jih ima na vesti njegov bivši deželni tajnik Haider, pa ne samo Haider, tudi KHD šteje med tiste, ki jim je nekdanji predsednik koroške FPÖ „premało radikalen in nacionalen“. Sedaj računa Ferrari s tem, da ga bo Haider izključil iz FPÖ. Z njim se je pogovarjal Janko Kulmesch

Zanje se pojem nacije omeji izključno na jezik in kulturo, zato zanje tudi ne obstaja avstrijska nacija, temveč samo nemška. Kot predsednik koroške FPÖ sem zaradi tega imel stalne konflikte. Kajti: če kdo definira nacijo tako kakor nacionalisti v FPÖ, potem mora v drugem narodu, npr. slovenskem, nujno videti nasprotnika, če ne sovražnika.

NAŠ TEDNIK: Vi ste torej za sožitje med narodi. In to na podlagi dejanske enakopravnosti?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: Seveda. To lahko tudi dokažem na konkretnem primeru: jaz nisem podpisal referenduma KHD zato, ker sem mnenja, da več ko 90 odstotkov večinskega naroda ne more v obliki referendumu odločati o manjšini, ki šteje morda 2,5% ali še manj. To ni enakopravnost. Zato me je tudi Haider „kaznoval“ s tem, da me je svoj čas izrinil iz predsedstva koroške FPÖ.

NAŠ TEDNIK: Vi ste predsednik svobodnjakov v okraju Celovec-dežela, torej dvojezičnega okraja. Vam je od vaših ljudi

znana kaka pritožba, da skupna šola ni funkcionirala?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: Kake take pritožbe nisem dobil.

NAŠ TEDNIK: Mislite, da je bil šolski referendum KHD uspešen?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: Ne, kajti niti okoli 50% potencialnih volilcev FPÖ ni podpisalo tega referenduma. Če bi heimatdienstu ne pomagali razni funkcionarji FPÖ, bi bil izid referenduma še slabši.

NAŠ TEDNIK: Je KHD res nadstrankarski?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: V heimatdienstu sicer ni formalnih frakcij, vendar je bil KHD vsaj v času, ko sem bil jaz predsednik FPÖ, izključna zadeva ÖVP. Z naše strani je bil zastopan samo Silla.

NAŠ TEDNIK: In dr. Feldner? **DR. FERRARI-BRUNNENFELD:** Ne vem, če je vpisan član ÖVP; po vsej verjetnosti ne, ker mora na zunaj varovati videz nadstrankarstva. Vendar je bila njegova žena vsaj še pred leti funk-

cionarka ÖAAB. Vem tudi, da je ÖVP leta 1979 ponudila Feldnerju mandat za člana zbora zveznih dežel (Bundesrat).

NAŠ TEDNIK: Zakaj ste v resnici morali oddati mesto predsednika koroške FPÖ?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: Ne bi rekel, da sem to mesto moral oddati, kajti šel sem prostovoljno. Vendar je pri mojem odstopu igral osrednjo vlogo t. i. Huberjev klan in tu predvsem tudi Kriemhild Trattinig. Temu klanu se ima Haider mnogo zahvaliti, da je postal predsednik koroške FPÖ. Jaz sem jim bil trn v peti, ker sem zanje premało radikalen in nacionalen. Med drugimi so mi očitali, da sem v slovenskem vprašanju preveč popustljiv.

NAŠ TEDNIK: Vi v slovenskem vprašanju preveč mehki?

DR. FERRARI-BRUNNENFELD: Če bi šlo po njihovem, ne bi smel podpisati zakona o narodnih skupnostih. Kako je bilo takrat? SPÖ je rekla, da sama neče skleniti zakona o narodnih skupnostih, temveč, da potrebu-

je za to pristane ÖVP. ÖVP pa je rekla: če bi podpisala, potem samo pod pogojem, da ne manjka podpis FPÖ. Mi smo nato imeli v Velikovcu t. i. „Grenzlandkonferenz“. Tam sem ponudil svoj odstop, če bi večina naših ljudi odklonila pristane FPÖ k zakonu o narodnih skupnostih. Argument nasprotnikov je bil: Koroška da je 80% nemška dežela, zato pa dvojezični napisi itd. niso potrebni. Kljub temu so moj predlog z rahlo večino sprejeli; zagovarjal ga je tudi Haider. Pozneje mi je heimatdienst očital, da sem jaz kriv, da je sploh prišlo do zakona o narodnih skupnostih. Rekel je: če bi Ferrari ne podpisal, bi prav tako ne podpisala ÖVP, s tem pa tudi ne socialisti.

Pa še to: ko je šlo za to, ali naj dežela subvencionira tovarno Obir, sem bil jaz proti. Zagovarjal sem stališče, da naj prevzame rebrško tovarno avstrijska družba; samo v tem primeru bi bil za deželno podporo. To zahtevo sem skušal okrepiti s posebnim referendumom. Telefoniral sem Feldnerju in mu rekel: „Pepo, narediva referendum.“ Feldner je bil za to. Akcija se je začela in nabrali smo v najkrajšem času okoli 9000 podpisov, tako da bi 15.000 podpisov potrebnih za referendum brez težav dobili. Naenkrat me kliče Feldner in mi reče, da KHD ne more več podpisati te akcije, ker je nadstrankarski. Morali smo zadevo ukiniti — in trikrat lahko ugibate, katera stranka je Feldnerja rotila, da je KHD „nadstrankarski“ ...

OLIMPIADE
DEL MUSICANTI
ALPE ADRIA
OLIMPIADA
ANSAMBLOV
ALPE JADRAN
ALPEN ADRIA MUSIKANTEN OLYMPIADE

2.—5. 6. 1988
GLOBASNICA

Pokroviteljstvo
Zvezni minister za pouk,
umetnost in šport
DR. HILDE HAWLICEK

Predsednik delovne
skupnosti Alpe-Jadran
LEOPOLD WAGNER

Državni poslanec
KAREL SMOLLE

Župan
ALBERT SADJAK

Dobiček je namenjen
Glasbeni šoli

STELLUNGNAHME

der Volksgruppen-Kommission der Geisteswissenschaftlichen
Fakultät, Universität Wien

zum Antrag der Abgeordneten Dr. Fischer, DDR. König, Dr. Haider, Mag. Schäffer und Genossen, betreffend ein Bundesgesetz, mit dem das Minderheiten-Schulgesetz für Kärnten geändert wird:

Die einstimmig verabschiedete Stellungnahme gliedert sich in allgemein-gesellschaftliche, sprach- und schulpolitische, sowie pädagogisch-didaktische Argumente.

1. Allgemeingesellschafts-politische Argumente

a) Der Präambel zum Gesetzesentwurf entsprechend, zielt die Entwicklung des österreichischen Schulwesens auf „Förderung des gegenseitigen Verständnisses, der gegenseitigen Wertschätzung, den Abbau von Vorurteilen und ein von gegenseitiger Achtung und Toleranz bestimmtes Zusammenleben von Schülern“ ab. Diese humane und soziale Zielsetzung wurde bisher in der Koedukation von Knaben und Mädchen sowie von Kindern unterschiedlicher Konfession verwirklicht und soll auch in der Koedukation mit behinderten Kindern erreicht werden. Solche Koedukation gab es bisher — und das seit mehr als einem Jahrhundert (!) — auch im zweisprachigen Schulwesen in Kärnten und im Burgenland. Diese Koedukation im gemischtsprachigen Gebiet Unterkärntens würde in Hinblick durch Änderung des Minderheiten-Schulgesetzes 1959 — vor allem durch Einführung des § 16 a — so stark eingeschränkt, daß von einer sinnvollen Verwirklichung des Prinzips der Koedukation nicht mehr die Rede sein könnte.

b) Die Einführung von Parallelklassen zwischen nur deutschsprachigen Kindern und zum zweisprachigen Unterricht angemeldeten Kindern, sowie die Bestellung von nur deutschsprachigen Zweitlehrern stellen zwangsläufig trennende Faktoren dar. (...) Trennende Faktoren im Schulwesen aber können trennende Faktoren in der Gesellschaft hervorrufen, besonders in einer Dorfgemeinschaft. In einer solchen Situation ist zu erwarten, daß sich ein Anpassungsdruck zu Lasten der Minderheitssprache ausbildet. Um ihren Kindern zusätzliche Spannungen und Stigmatisierungen zu ersparen, werden Eltern von der Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht absehen. Diese Befürchtungen werden durch erste Anzeichen einer neuerlichen Trendumkehr bestätigt: Gingen die Anmeldungen vom Schuljahr 1959/60 bis 1976/77 von 17,2% aller Volksschüler

im Geltungsbereich des Minderheiten-Schulgesetzes auf 13,6% zurück, so stiegen sie seit dem Schuljahr 1977/78 auf 19,9% an, verzeichnen allerdings seit dem Schuljahr 1987/88 wieder einen Rückgang auf 19,5%. (...)

2. Sprach- und schulpolitische Argumente

a) Die Stellung des Zweitlehrers ist weitgehend unklar. Einerseits soll er nur für die Hälfte der Unterrichtszeit, „höchstens aber für 14 Wochenstunden“ bestellt werden, andererseits soll seine „dienstrechtliche Diskriminierung“ verhindert werden. Auch die Erläuterung: „Der Zweitlehrer ist nicht Klassenlehrer im Sinne des § 13 Abs. 1 des Schulorganisationsgesetzes, aber in seinem Unterrichtsbereich pädagogisch nicht weisungsgebunden“, eröffnet widersprüchliche Interpretationsmöglichkeiten.

b) Dem Zweitlehrer sollen am Pädagogischen Institut des Bundes in Kärnten in speziellen Vorbereitungs- und Fortbildungskursen „Theorie und Praxis der Teamarbeit, soziales Lernen als Unterrichtsprinzip und Wissen über das Kulturgut der Slowenen“ vermittelt, auf freiwilliger Basis auch Sprachkurs in Slowenisch angeboten werden. Daß ein Anspruch interkulturellen Lernens und Lehrens — wenn er wirklich ernst gemeint sein soll — nur in einem mindestens viersemestrigen Fortbildungslehrgang mit dem obligaten Angebot der entsprechenden Kultur und Sprache einzulösen ist, ist nicht nur ein erziehungswissenschaftlicher und philologischer Gemeinplatz, sondern wird auch durch Erfahrungen bestätigt, die z. B. Wiener Pflichtschullehrer in den Schulversuchen mit Gastarbeiterkindern gemacht haben. Die Vorstellung des Gesetzesantrages, wonach interkulturelles Lernen in Kärnten ohne Kenntnisse des Slowenischen möglich sein soll, widerspricht internationalen Erfahrungen und ist als unrealistisch abzulehnen.

c) Offensichtlich sind auch den Antragstellern die trennenden Faktoren im „Pädagogischen“-Modell bewußt, sonst würden nicht „klassenübergreifende und gemeinschaftsfördernde Maßnahmen mit deutschsprachigen Klassen an derselben Schule“ vorgesehen

werden. Es ist also selbst den Antragstellern klar, daß nach Durchführung der Trennung der Schulkinder nach sprachlichen Kriterien im nachhinein gemeinschaftsfördernde Maßnahmen eingeführt werden müssen — Maßnahmen, welche die Trennung aber nur notdürftig kaschieren können. Denn die meisten Aspekte, die in der bisherigen Schulpraxis durch den gemeinsamen Schulalltag von den Kindern erlebt wurden, bleiben im Gesetzesantrag völlig offen.

3. Pädagogisch-didaktische Argumente

Unter den genannten Umständen ergeben sich unter anderem die folgenden gravierenden Probleme:

a) Der gleichzeitige Einsatz eines Zweitlehrers in ein- und derselben Klasse wird für die Konzentration der Kinder einen Störfaktor darstellen.

b) Der Einsatz eines Zweitlehrers schafft in jedem Falle eine Konkurrenzsituation zwischen beiden Lehrern.

c) In der spezifischen Situation in Südkärnten sind methodische und weltanschauliche Differenzen zwischen dem Klassenlehrer und dem Zweitlehrer zu erwarten, die zu gravierenden Konflikten in den Schulen und im Unterricht führen müssen.

Weder im Gesetzesantrag, noch in den Erläuterungen wird auf solche Probleme eingegangen. Aus den Erläuterungen auf S. 9, Punkt 2, ist aber klar zu entnehmen, daß der Klassenlehrer vornehmlich die zum zweisprachigen Unterricht, der Zweitlehrer die nur zum deutschsprachigen Unterricht angemeldeten Kinder zu unterrichten hätte. Damit wird weder die Integration aller im Minderheitenschulgebiet lebenden Kinder gefördert, noch werden Gründe für mögliche Konflikte beseitigt.

Aus all den genannten gesellschafts-, sprach- und schulpolitischen bzw. pädagogisch-didaktischen Gründen hält die Geisteswissenschaftliche Fakultät der Universität Wien den vorliegenden Antrag zum Minderheitenschulgesetz für Kärnten für verfehlt und fordert den Nationalrat dringend auf, ihn nicht zu verabschieden. Die Fakultät steht zur weiteren Beratung zur Verfügung.

Wien, 5. Mai 1988

NAŠ TEDNIK: Avstrijski AFS je v Tinjah imel svoj občni zbor; čeprav ta organizacija vsako leto prireja koroške dneve, mnogi ne vedo z njo kaj početi oz. si pod tem imenom ne predstavljajo veliko. Ali bi organizacijo mogli približe predstaviti?

EDGAR KILLIAN: AFS je organizacija, ki se ukvarja z interkulturelnim učenjem in je do sedaj predvsem organizirala izmenjavo učencev v mednarodnem merilu. Učence postavimo za eno leto v drugo okolje, da spoznajo tamkajšnje kulturo, da se učijo. V ospredju ne stoji jezikovno znanje, ampak v prvi vrsti gre za to, da spoznajo drug način življenja, da spoznajo, zakaj ljudje stvari drugače delajo, da se zavedajo, da so ljudje drugačni in ne neumni. Naj dobijo občutek za drugačnost. Po tej poti skušamo odpravljati predsodke in nerazumevanje za druge in doseči, da se ljudje bolje razumejo. Ob tem pa se zavedamo, da so taki problemi tudi v Avstriji, česar se večina prebivalstva zunanaj Koroške niti ni zavedala. To je namreč slovensko vprašanje, ki je seveda tudi vprašanje kulture. Pred desetimi leti smo prvič izvedli koroške dneve, ko skušamo mladino iz ostale Avstrije za teden dni pripeljati v slovensko govoreče ozemlje Koroške, in da prebiva pri slovenskih družinah, da tako neposredno doživi ta problem. Interkulturelno učenje temelji na doživljanju in ne na teoretskih predavanjih.

NAŠ TEDNIK: Kakšni so izsledki teh koroških dnevov?

EDGAR KILLIAN: Problematika je udeležence teh dnevov zelo prizadela, navdušeni pa so bili nad nudenim programom. Večina od njih s to problematiko prej sploh ni imela opravka, je

N A Š



Z Edgarjem Killianom, predsednikom AFS, se je pogovarjal Bernard Sadovnik

Danes predstavljamo mednarodno organizacijo AFS, ki si je zastavila cilj, da širi toleranco, razumevanje in mir tudi med narodi, etničnimi in verskimi skupinami. Ta cilj skuša doseči s tem, da organizira večmesečna bivanja mladincev v drugih državah, tako da mladi na kraju samem spoznajo jezik in kulturo

gostitelja. Večje razumevanje za koroške Slo-

vence pa skušajo doseči s tem, da so letos že desetič priredili t. i. „Koroške dneve“ v velikonočnih počitnicah. Za

teden dni živijo mladinci iz vse Avstrije pri slovenskih družinah na južnem Koroškem. Tako spoznajo našo narodnost in jim uspe podreti marsikateri zid predsod-

kov, ki nas sicer ločuje.

„Meje v lastni deželi“ je bila tudi tema letošnjega vseavstrijskega sestanka članov AFS, ki je bil od 22. do 24. aprila v

Domu v Tinjah. Na tem sestanku so kot novega predsednika AFS izvolili Edgarja Killiana, našega tokratnega gosta v NT.

„Res je absurdno, da hočejo v šoli deliti. Zdrava pamet pavi, da je dvojezično boljša rešitev“

ni poznala, a sedaj so zanj odprti, se je zavedajo. Ti ljudje se tam, kjer so, zelo angažirajo za to vprašanje; če so na primer na univerzi, potem so dejavni v okviru visokošolske župnije, zvedeli pa smo, da so o tem problemu razpravljali tudi v neki skupini amnesty international.

NAŠ TEDNIK: Pred občinim zborom ste imeli seminar. O čem ste na njem razpravljali; je bil govor tudi o narodnih skupnostih?

EDGAR KILLIAN: Da, zelo. Namen te konference prav tu je bil tudi, da tako dobimo sem ljudi iz vse Avstrije. Za nas je to eden od številnih problemov. V štirih delovnih skupinah smo skušali obdelati težišča kakor socialne meje, kulturne meje, politične meje in regionalne meje. Izkazalo pa se je, da se je na podlagi

dobrega uvodnega referata, ki ga je imel Mirko Wakounig, razvila neverjetna razprava, in skupina, ki se je odločila za težiščno tematiko o kulturnih mejah, je imela največ udeležencev in že čisto časovno je slovensko vprašanje dominiralo. Bilo je močno opazno, da so ljudje, ki o tem vprašanju niso dosti vedeli, bili prizadeti. Primeren zaključek pa je bilo pričevanje dveh žen, ki sta bili v kacetu. To je nas naredilo globok vtis.

NAŠ TEDNIK: Ali boste v organizaciji na tej temi delali naprej ali pa jo boste po tem seminarju za nekaj let opustili?

EDGAR KILLIAN: Seminar je dosegel najmanj to, da se je v AFS okrepila zavest in odprtost za to vprašanje oz. njegovo relevantnost. Konkretno smo na občnem zboru sklenili resolucijo,

da Avstrijski AFS, čeprav je deklarirano politično neodvisen, zavzame jasno stališče in da se pošlje pismo na vlado in parlament, da tam opozorimo predvsem na to, naj v pododboru za šolstvo pri pogajanjih o pedagoškem modelu spregovorijo res zastopniki Slovencev.

NAŠ TEDNIK: Kako ste se seznanjali z vprašanjem Slovencev — specifično ali pa bolj globalno?

EDGAR KILLIAN: Ker nas je bilo precej takih, ki o tem vprašanju nismo dosti kaj vedeli, smo se zanimali bolj za historični razvoj in smo se osredotočili na razvojna težišča. A že sama zdrava pamet se sprašuje, čemu in zakaj za božjo voljo je treba v šoli deliti, zakaj je skupni pouk sploh problem.

Vsakdo je vesel, tudi mi v or-

ganizaciji, če pridejo ljudje z željo, da se hočejo učiti drugih jezikov. Mi v takem primeru pač rečemo, da smo interkulturalna organizacija, in sedaj sklepam, da tudi pri vas ljudje hodijo na ljudsko visoko šolo, se tam z velikim zagonom učijo italijanščine in francoščine, le slovenščine ne.

Res je absurdno, da hočejo cepiti, deliti v šoli. Od udeležencev tega seminarja je vsak dejal: zakaj pa ne dvojezično. Saj bi to bilo le normalno.

NAŠ TEDNIK: Kaj nameravate za prihodnost v zadevi Koroške?

EDGAR KILLIAN: Septembra bo naša programska konferenca na Koroškem, udeležili se je bojo ljudje, ki so doslej delali pri koroških dneh. Na konferenci bomo ocenili naše dosedanje iz-

kušnje, določili mesto, kjer smo in kam hočemo in kaj bo treba spremeniti.

NAŠ TEDNIK: Vi ste novi predsednik AFS. Bi se na kratko predstavili našim bralcem?

EDGAR KILLIAN: Sem Predarčan iz Bregenza. Leta 1980/81 sem bil z AFS v Ameriki. Prvotno sem delal v predarlskem deželnem komiteju, potem v Salzburgu, nato sem šel na Dunaj študirat in sedaj že pet let živim tam. Koroška je zame bila mrtvi kot, z njo nisem bil konfrontiran in tudi iz udobnosti sem porival slovensko vprašanje stran. Rad bi dejal, da me je ta seminar tu zelo prizadel. Nisem vedel, da toliko nisem vedel.

NAŠ TEDNIK: Hvala lepa za pogovor.

G O S T

Zgornje Libuče: Volnačevi Micki v slovo

V petek, 29. aprila, so zgornjelibuški zvonovi oznanili vsej vasi ter bližnji okolici, da je, v 79. letu starosti, za vedno utihnilo srce Marije Visočnik — Volnačeve Micke. Vendar je bila tokrat žalostna pesem zgornjelibuških zvonov več ko samo smrtno oznanilo: bila je to predvsem tudi zahvala ženi, katere posebna ljubezen in skrb sta veljali domači cerkvi pri Sv. Bartolomeju, podobno, kakor skrbi in ljubi mati svoje otroke. Isto ljubezen in skrb pa je rajna Micka darovala tudi Volnačevi domačiji, svojemu drugemu domu, kjer bodo svojo dobro teto ohranili še v posebno lepem spominu.

Volnačevi brez Volnačeve Micke — ni v Libučah človeka, ki bi si mogel kaj takega predstavljati. Spadala je k Volnaku, kakor če bi se tam rodila. Kot sestra rajne Volnačeve Hance je bila otrokom ter vnukom vedno dobra teta, gospodinjstvu in kmetiji pa več ko zanesljiva pomočnica.

Ko se je njena sestra poročila leta 1938 z domačega posestva pri Pušniku v Dobu k Volnatu v Libučeh, je nekaj tednov potem tudi sama prišla na novi sestri dom. Pa je kmalu nato Volnačeve prizadel kruti udarec Hitlerjeve strahovlade — morali so v pregnanstvo. In medtem, ko so starega očeta Janeza, njegovo ženo Marijo, mlado gospodinjo Hanco z otrokoma Stankom in Francejem izselili v Nemčijo, je morala teta Micka nekaj tednov pretrpeti v zloglasnem nacističnem zaporu v Dravogradu. Na srečo pa so jo kmalu izpustili, nakar je do konca vojne živela in delala doma pri Pušniku.

Ko je bilo konec vojne in ko so se Volnačevi vrnili iz pregnanstva (razen starega očeta Janeza, ki je moral umreti v tujini), so bili prva dva meseca pri Pušniku — šele nato so se spet mogli vrniti k Volnatu. Z njimi se je vrnila tudi njihova teta Micka in je pridno pomagala, ko je bilo treba na novo urediti Volnačevo domačijo. Tam pa je tudi vsa povojna leta, dokler so



ji telesne moči le količkaj dopuščale, sopsrispevala k temu, da je Volnačev dom ostal to, kar je vedno bil: namreč daleč naokrog znana in priznana kmečka hiša v Libučah.

Sedaj Volnačeve tete ni več med nami. Pogrešali jo bomo med drugim tudi kot zvesto rojakinjo ter pridno bralko domačega čtiva. Pogrešali jo bodo sosedje ter še prav posebno njeni domači. Toda čeprav je ni več med nami — spomin nanjo nam bo ostal vedno živ ter poln globoke spoštljivosti. Prepričani smo, da bo za vse to pri Bogu, ki ga je vse svoje življenje odkrito ljubila in mu zvesto služila, prejela zasluženo plačilo.

Njenim sorodnikom v Dobu ter zlasti še Volnačevim pa izrekamo naše iskrene sožalje. -Kuj-

Obirsko: retorični seminar za društvenike

V sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo in Slovenskim znanstvenim inštitutom je SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem za svoje člane, še posebno pa za odbornike, v drugi polovici aprila priredilo retorični seminar. Bistvo tovrstnega seminarja je v tem, da bi se ljudje dobro naučili govoriti pri javnem nastopanju. To pa je posebno znanje, posebna spretnost in tudi navsezadnje posebna znanost.

Udeležence tečaja je v umetnost govorenja potpežljivo in spretno popeljal univ. prof. dr. Boris Grabnar iz Ljubljane. Teoretičnemu delu je kar kmalu sledil tudi praktični. Četudi je

pri začetnih govornih nastopih najprej bilo treba premagati neko sramežljivost, so se le vsi opogumili in stopili pred občinstvo. Marsikdo misli, da ni govornik, da ne zna in ne more javno spregovoriti. Profesor Grabnar je menil, da ravno pri govorenju ne smemo delati nobene razlike glede izobrazbe in poklica, češ, vsak je človek in lepo je, če znamo svoje misli učinkovito povedati.

Tečajniki so bili z načinom predavanja in uvajanja v govornišvo zelo zadovoljni. Da je profesor Grabnar ob tej priložnosti spoznal in vzljubil obirski kraj ter sprehode v Korške peči, je še dodatno razveseljivo.

Borovlje: bivši župan A. Woschitz odlikovan

V petek, 6. maja, je na častni seji boroveljskega občinskega sveta v dvorani mestne hiše bivši župan, višji šolski svetnik Anton Woschitz, prejel častni prstan občine za zasluge za občino Borovlje. Častni prstan, delo graverjev boroveljske tehnične srednje šole, je Woschitzu, ki je od leta 1973 pa do 1985 bil boroveljski župan, predal naslednik dr. Helmut Kraimer.

V lavdaciji je župan naštel vse zasluge in poklicno pot slavljenca, ki je dejal, da bi brez dobrih sodelavcev v občini in pa političnega soglasja vseh frakcij bilo delo bistveno težje, če že ne onemogočeno.

Slovesnost so okrepili moški zbor „Alpenrose“, mešani zbor „Stadtchor“ in pa kvintet

trobil deželne glasbene šole, oddelek Borovlje.

Ni pa bila povabljenka k sodelovanju kaka slovenska skupina, čeprav v občini med drugim zelo aktivno deluje slovensko društvo „Borovlje“. Ponočno se je pokazalo, da prav občina pri svojih prireditvah rada, če že ne najraje, pozabi prav na sodelovanje slovenskih skupin. Boroveljski župan je, in tega bi se na občini morali končno zavedati, župan dvojezične občine in ne neke etnično čiste nemške enote, v kateri se tu in tam, občasno pač, pojavi kaka slovenska senca.

Anton Woschitz je tretji nositelj boroveljskega častnega prstana.

-wafra-

Bilčovs: lepo uspela materinska proslava

Zadnje nedeljo, na materinski dan, je SPD „Bilka“ vabilo na materinsko proslavo, ki je bila v Miklavževi dvorani. Pozdravne besede in prisrčno dobrodošlico, predvsem materam, je spregovorila Darija Kapus, nekaj misli o materinskem dnevu pa je med kulturnim sporedom spregovoril tudi dekan Poldej Kassl. Otroška vrtnarica Rezi Kolter je pripravila z otroško skupino SPD „Bilka“ pevski nastop, ki se je otrokom izredno dobro posrečilo. Navdušila pa je tudi otroška igralska skupina z igro o putki,

rački in goski. Igro je z otroki pripravila Monika Seher, ki je tudi sama z otroki izdelala lutke in sceno. Poleg deklamacij otrok iz vrtca in ljudske šole sta nastopili še Dunja in Nataša Kropivnik, ki sta zaigrali na klarinetu in harmoniki.

Še posebno pa je navdušila domača pevsko-instrumentalna skupina pod vodstvom Hanzija Andreascha, kateri se je številna publika zahvalila z močnim aplavzom. Rezi Kolter in Monika Seher pa sta za vse navzoče mamice napravili še majhno darilo.

SEDEMDNEVNO POTOVANJE V MOSKVO in LENINGRAD

od 14. do 21. julija 1988

V aranžmaju so vključene sledeče storitve:

- transfer iz Celovca na Dunaj oz. iz Salzburga v Celovec
- polet Dunaj — Moskva in Leningrad — Salzburg
- polni penzion
- ogledi z lokalnim vodnikom

Cena: šil. 10.020,—

Za vizo so potrebni veljaven potni list in tri slike.

Prijave sprejemata turistična agencija CARTRANS (Micka Miškulnik, tel. 0463/51 26 80) in Štefan Pinter, tel.: 0 42 28/28 8 74.

Prijave čimprej, ker je število udeležencev omejeno!

Materinska proslava društva SPD „Borovlje“

Pri Cingelcu na Trati je SPD „Borovlje“ pripravilo v soboto, 7. maja, popoldne prireditev za materinski dan, ki je bila zelo dobro obiskana. Matere in očete je pozdravil predsednik društva Melhijor Verdel, potem pa so na odru zavladaali otroci in

njihove mojstrovine v tej igri, ki je zgrajena po italijanskih odrskih vzorcih. Vsi, stari in mladi, so uživali ob svežem nastopu selskega igralskega naraščaja.

Za konec pa je nastopila še dekliska skupina s prizorom iz



Otroška skupina „Cingelc“ je s svojim nastopom razveselila matere.

mladina. Najprej je otroška skupina „Cingelc“, ki jo vodi Hanes Schaschl, v obeh jezikih prepevala in mimično pokazala polet rakete Miki Mau, potem pa so nastopili gosti dneva, selska igralska skupina z igro „Androkles in lev“. Skoraj premajhen je bil oder za

musicala „Cats“ in za ta posređen nastop bila deležna gromkega aplavza.

Po stari borovljanski navadi pa so nastopajoči in pa občinstvo tudi tokrat posedeli in se okrepčali z jedačo in pijačo. -wafra-

Mohliče: žalostna vest

Le redkokdaj se oglašamo iz našega kraja, pa še tokrat z bolj žalostno novico. Pred nedavnim je po dolgi in težki bolezni umrla v 88. letu starosti Šerjakova stara mama, Terezija Wutej.

Pokojna Šerjakova mama je bila narodno zavedna in globoko verna žena. Veliko je žrtvovala za misijone. V svojem življenju je mnogo težkega prestala, a vse križe je pogumno nosila. Kot pridna in marljiva kmetica in mati je skrbela za svojega moža in tri otroke, ki

jih je vzgojila v poštene člane našega naroda.

Rajno smo pospremili k zadnjemu počitku na domače pokopališče v Mohličah ob veliki udeležbi sorodnikov, znancev in faranov. Pogrebne obrede je opravil gališki župnik Valentin Gotthardt. Mohliški cerkveni pevski zbor, ki ga vodi Miha Povoden, pa ji je zapel za slovo v cerkvi in ob odprtem grobu.

Naj rajna Šerjakova mati v miru počiva. Možu in otrokom pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Poučen izlet s „Posojilnico-Bank Podjuna“

Zanimiv izlet, ki ga redno nudi svojim varčevalcem in članom Posojilnica-Bank Podjuna v Dobri vasi, je imel letos za cilj taborišče Mauthausen. Na pobudo predsednika Tineja Wastla je odbor odločil, da se letos, ko se spominjamo 50-letnice priključitve Avstrije k Hitlerjevi Nemčiji, nudi prijateljem domače banke možnost spoznati početje nacistov v teh grozljivih taboriščih. Na razpis na to zanimivo potovanje v nedeljo, 1. maja, se je prijavilo nad 200 oseb, tako da so štirje omnibusi podjetja Sienčnik komaj naložili vse vedoželjne potnike.

Ker je pot v Nižo Avstrijo precej dolga, je bilo treba zgodaj vstati in kot kristjani smo si želeli tudi nedeljsko sv. mašo. Na srečo je isti cilj potovanja imela tudi skupina iz Železne Kaple, s katerimi je bil mdr. župnik Poldej Zunder. Dogovorili smo se, da se srečamo v župniji Weisskirchen v štajerski deželi, kjer smo imeli slovensko sv. mašo z ljudskim petjem.

Ko smo po južini dospeli v koncentracijsko taborišče Mauthausen, smo bili resnično prizadeti nad ogromno stavbo, zidano in narejeno iz tamkajšnjega kamna z vsemogočimi napravami, da bi tisti nedolžni, ubogi ljudje ne mogli pobegniti. Od vodnikov je bilo slišati, da so začeli zidati to taborišče že 10 dni po priključitvi; torej 22. marca 1938, tako da so se grozodejstva začela že pred vojno. Največ pokončanih žrtev v tem taborišču je bilo slovanske narodnosti, predvsem mladine in inteligence. Zaman pa zasledimo danes sočutje in ponos na žrtve s tem, da bi se naprej priznavali k njihovi oz. naši narodnosti. Moški zbor „Trta“ je v kapeli, ki je posve-

čena rajnim internirancem, zapel „Oj Doberdob“ in „Polje, kdo bo tebe ljubil“.

Na sporedu izleta je bil še ogled samostana Sv. Florijan, ki leži nedaleč od Mauthausna onkraj reke Enns. Je vreden obiska, saj je prava paša za oči. Deželani Gornje Avstrije ga negujejo od zunaj in znotraj. Velika stavba je vsa poslikana z umetninami. V cerkvi so znanč Brucknerjeve orgle, ene najlepših in največjih na svetu. Pod njimi v kleti pa počiva — menda zato, da bi na sodni dan kot prvi spet igral na nje — umetnik Bruckner sam.

Zadovoljni smo se vračali, čeprav že ponoči, s tega zanimivega potovanja. Zahvala gre odboru in poslovodjem Posojilnice Podjuna, in upamo, da bomo v prihodnjem letu spet vabljeni na izlet.

Martin Komar

Marija Trampusch iz Pliberka te dni obhaja svoj 55. rojstni dan. K njenemu prazniku ji iskreno čestitamo!

Kdo prepozna zelo znanega in priljubljenega koroškega Slovence?

Nagrade za mesec maj:
1 plošča za 2 osebi —
gostišče Ogris v Bilčovsu

10 knjižnih nagrad —
Mohorjeva knjigarna v Celovcu



KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU vabi na
dramo HEINER MÜLLER

OPUSTOŠENA OBALA/MEDEJA KOT
MATERIJAL/POKRAJINA Z ARGONAVTI

Prevod: Silvija Borovnik

Režija: Martin Kušej

Čas: sredo, 25. maj 1988, ob 20. uri

Kraj: avla Zvezne gimnazije za Slovence

Produkcija Eksperimentalnega gledališča GLEJ v Ljubljani

ŠENTJANŽ V ROŽU—PODGORJE

Prelat dr. Janko Hornböck — zlatomašnik

Dne 8. majnika je daroval svojo zlato mašo v romarski cerkvi v Podgorjah v Rožu prelat dr. Janko Hornböck. Ker slavjenec izhaja iz šentjanške fare, je naša dolžnost, da se ga ob njegovih visoki slovesnosti spomnimo tudi mi z nekaj besedami.

Slavljenec se je rodil in je doraščal ter preživel svoja študentska leta pri pd. Bavantu v Šentjanžu v narodno zavedni in verni družini. V tedanjem času študentje niso imeli tako imenovane zlate dobe, kakor jo imajo danes; tudi Bavantov študent je ni imel.

Dobro se še spominjamo, kako rad je prihital v poletnih počitnicah domov in pomagal materi in bratu pri poljskem delu in to skoraj dan za dnem in leto za letom. In ko je spet odhajal, je laže pogledal materi v oči in jo prosil za nadaljnjo podporo za nadaljnji študij.

Dne 24. aprila leta 1938 je daroval svojo prvo sv. mašo v domači cerkvi. Kot

novomašnik je gledal težkemu času v oči; začelo se je zatiranje našega naroda in vere. Kakor več duhovnikov je bil tudi on preganjen iz domačega kraja. Dobil je v oskrbo mestno faro Wolfsberg v Labotski dolini. Srečno je preživel vojno in se vrnil nazaj v Podgorje, kjer je že prej na kratko deloval. Tam deluje še danes, tam je dosegel visoko duhovniško čast, postal je prelat in dosegel 50 let svoje duhovniške službe. Kot zvesti duhovni oče deluje v Podgorjah že 42 let.

Da ga ima vsa fara v časti in ga ljubi, smo opazili na lastne oči, ko smo bili deležni njegove zlatomašniške slovesnosti.

Šentjanški farani želimo prelatu in zlatomašniku dr. Janku Hornböcku, da bi preživel še vrsto zdravih let med svojimi farani v Podgorjah. Bog naj mu da še moči za nadaljnje delo v prid veri in narodu.

mi

Izobraževanje odraslih . . .

(Dalje s 3. strani)

no. Dr. Hawliček je podčrtala pravilnost in nujnost zavzemanja za dialog in spravo med obema narodoma na Koroškem in s tem priznala delo Doma v Tinjah, je pa zatrjevala, da koroški pedagoški model ne bo uveljavljen, ker se

Umrli je Miha Zablatnik, po domače Kurn

V torek, 10. maja, je za težkimi poškodbami umrl v celovški bolnišnici Miha Zablatnik, pd. Kurn v Biljovsu. Rajni je bil v 74. letu starosti. Njegov pogreb bo danes, v petek, 13. maja, ob 14.30 na bličovškem pokopališču. Lik rajnega bomo predstavili v naslednji številki NT.

Ženi, otrokom in svojcem izrekajo NT, NSKS, KEL in KSOO iskreno sožalje.

Čestitamo

60-letnico bo praznovala Zofka Sturm iz Mokrij pri Dobri vasi. Jubilatki iskreno čestitamo ter ji želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

Na Obirskem obhaja Johana Oraže 60. rojstni dan. Za ta osebni praznik ji želimo vse najboljše, ter ji ključemo še na mnoga leta.

Na deset let uspešnega kulturnega ustvarjanja in udejstvovanja lahko z zadovoljstvom in s ponosom zre nazaj Pevsko-instrumentalna skupina Žvabek. Pred deseti leti je učiteljica Rozina Katz zbrala skupino mladih deklet in fantov in ustanovila otroški pevski zbor, katerega so izpopolnili z glasbeno spremljavo. Iz nekdanjih deklet pa so medtem postale že prave „dame“, nekatere so že poročene, a kljub temu zvesto sodelujejo v skupini. Pred dvema letoma pa so močno pevsko skupino razdelili v otroški zbor, katerega vodi učiteljica Štefka Kap, in Pevsko-instrumentalno skupino, pri kateri sodelujejo že bolj odrasle pevke in jih spretno in temperamentno vodi učiteljica Rozina Katz.



Hubert Krop



Predsednik KPD „Drava“ Lenart Katz je čestital Pevsko-instrumentalni skupini.

Desetletnica Pevsko-instrumentalne skupine Žvabek

Deset let je stara Pevsko-instrumentalna skupina Žvabek. Čeprav po letih še mlada, je v teh desetih letih bistveno prispevala k raznolikosti kulturnega ustvarjanja na dvojezičnem ozemlju naše domovine. Skupina je pogosto nastopala na srečanjih otroških zborov, poslušali smo jo v radiu, na kaseti in videli celo na televiziji. Zbor je bil in je povsod prisoten in priljubljen. Bil pa je za nekatere posameznike tudi tarča, v katero so se zaletavali s polemičnimi obrekovanji.

Koncert, ki je bil posvečen Mariji Logar, Mlakarjevi mami — ta je pred tremi leti na zelo tragičen način umrla — je otvoril otroški zbor Žvabek z narodno „Na oknu deva je slonela“. Sledili sta ji še „Ko bi ljudje ljubili se“ in hrvaška

Referentka za mladinske zборе pri Krščanski kulturni zvezi Irena Brežjak (levo) je izročila Rozini Katz priznanje, kakršno podeljuje KKZ zaslužnim glasbenim ustvarjalcem.



narodna „Dva Bracanina“. Kot gost sta Pevsko-instrumentalni skupini prišla čestitat skupina „Štirje J“ in Oktet „Suha“ in ji podarila šopek izbranih pesmi. Oba zbora sta vsak na svoj način znala navdušiti številno publiko. Razume pa se, da je praznujoča Pevsko-instrumentalna skupina Žvabek zapela največ pesmi — sedem po številu.

Segale so od koroških narodnih preko hrvaških in tja do mehiške

Pretežni del koncerta je oblikovala Pevsko-instrumentalna skupina, ki jo že 10 let spretno vodi učiteljica Rozina Katz.

narodne pesmi, pevke pa so jih zapele na živahen ritmičen način. Nastopili sta tudi kitaristki Astrid Steharnik in Sonja Selišnik, na harmoniko pa je zaigrala in zraven pela Elisabeta Pototschnig. Med odmori je Hubert Krop krepko zaigral na harmoniko.

Referentka za mladinske zборе pri KKZ Irena Brežjak je izročila Rozini Katz priznanje, kakršno podeljuje KKZ zaslužnim glasbenim ustvarjalcem.

Med nastopi je Edith Stefitz v povezavi brala iz zgodovine Pevsko-instrumentalne skupine in med drugim omenila, da je v desetih letih bilo potrebnih 500 vaj!

Predsednik KPD Drava Lenart Katz je v svojem nagovoru opisal bujno rast mlade skupine in med

drugim rekel: „Drage pevke, dragi instrumentalisti! Ohranite tudi v naprej to svojo samozavest, svojo dobro voljo in svoj čut za družabnost. Nikoli pa ne pozabite korenin, iz katerih ste izšli in katere vas držijo pokonci, kakor držijo korenine lipo pokonci. Dajte vse svoje znanje, našo kulturo in naš domači jezik nekaj tudi svojim otrokom v zibel, da bodo postali bogati dediči in znali to dediščino dati tudi naprej.“

Jubilejnega koncerta sta se med drugimi udeležila tudi žvabški župnik Šimej Wutte in ravnatelj Mirko Srienč s soprogo.

Člani Suškega okteta pa so se izkazali kot kavalirji in so povabili Pevsko-instrumentalno skupino v gostilno Lukner na slavnostno večerjo.



Ansambel „4 J“ je navdušil s svojimi modernimi komadi.



Razume se, da je na koncertu nastopil tudi Suški oktet.

Giuseppe Zigaina v galeriji 61

V okviru razstavnega cikla „dialogi“ Slovenija, Koroška in Furlanija-Juljska krajina razstavlja v galeriji 61 v Celovcu od 27. aprila pa do 3. junija znani furlanski likovnik Giuseppe Zigaina. Tema razstave je Ritual iz časa in prostora in opazno je, da je rojstna pokrajina umetniku vtisnila svoj pečat. Temne barve pri njem prevladujejo.

Zigaina je bil osebni prijatelj znanega režiserja Piera Pasolinija, ki je med drugim napisal k njegovim slikam cikel pesmi Quadri friulani (Furlanske slike). Zigaina trenutno razstavlja tudi v zagrebški univerzitetni knjižnici na posredovanje avstrijskega kulturnega inštituta v Zagrebu.

Galerija BV: razstava Franca Sema

Naš rojak Franc Sem, tragična osebnost koroškega likovnega izražanja, je do včeraj, 12. maja, razstavljal v galeriji BV v Celovcu. Tudi tu se Sem predstavlja kot umetnik, ki de-



la z neverjetno in skoraj manično silo, ki kar bruha iz sebe na platno in se tako izraža, umirja. Sem, v Našem tedniku smo ga že posebej predstavili, je stalno na poti za nečem, kar bi mu lahko bilo v oporo. To njegovo iskanje je temeljito, globoko in zato njegove slike dajejo videz razruvane, globoko ranjene duševne pokrajine, ki se ne more in ne more umiriti.

Deželna razstava koroških umetnikov

65 umetnikov s 125 deli oblikuje deželno razstavo BV, ki je še do nedelje, 15. maja, v celovški mestni hiši. Ta reprezentativna razstava bo šla še v Salzburg. Med razstavljalci so tudi Franc Sem, Jože Štefan in Luka Antičević.

Šal, koledar in nova Hemina pesem ter poseben dar papežu

V sredo prejšnjega tedna (4. maja 1988) je pripravniki komite za papežev obisk na Koroškem in pa romanje treh dežel na Krko, oboje 25. junija 1988, javnosti predstavil poseben šal, novo Hemino pesem, poseben Hemin koledar in pa zbornik za Hemino razstavo na gradu Straßburg.



Z leve: rektor Jože Kopeinig, dr. Tropper, rav. Rauter, dipl. inž. Breitfuß in pa dr. Meir.

Bel šal, na katerem je v štirih jezikih — slovensko, nemško, furlansko in italijansko — geslo tega dne „In postali bodo njegovo ljudstvo“ odtisnjeno, naj bo tako rekoč spoznavni znak dne. Osnovala ga je umetnica Inge Vavra, izdelujejo ga pa po domovih okoli Vrbskega jezera. Šal bo stal 30,— šilingov, njegova „naklada“ pa bo okoli 20.000. Hemin koledar za leto 1989 bo na razpolago v dveh verzijah: nemški in slovensko-nemški. Če pa bo veliko povpraševanje, pa je načrtovana tudi slovenska verzija. Koledar, narejen po zamisli prof. Alice Meir, je bogato ilustriran predvsem s podobami svetnice. Še to! Koledar bo stal 70,— šilingov, dvojezična naklada je 500, nemška 2000, v obeh pa so meseci in dnevi štirijezično zapisani.

Ob priliki proglašenja Heme med svetnice leta 1938 je jezuitski pater Josef Platzer spesnil posebno Hemino pesem in zložil tudi njeno melodijo. Besedilo ne odgovarja več v celoti sodobnemu pristopu raznim teološkim vprašanjem, zato je Dolores Visier-Aichbichler bila poverjena mož-

nost, da spesni novo besedilo. Melodija jezuita Platzerja ostane. Slovenci doslej nismo imeli kake posebne Hemine pesmi. Zato je Lovro Kaselj zložil besedilo za Hemino pesem, melodijo pa je prispeval škofijski velekantore Jože Ropitz. Obe pesmi bosta tako rekoč na Krki krstno izvedeni.

Posebej za veliko Hemino razstavo na gradu Straßburg, trajala bo od 14. maja pa do 26. oktobra 1988, je bil sestavljen zajeten zbornik oz. katalog, ki ga bo možno tudi kupiti. Zbornik je pripravil dr. Tropper, stane pa 250,— šilingov.

Istega dne pa je deželni arhiv predstavil tudi dar dežele papežu Janezu Pavlu ob njegovem obisku na Koroškem. To je faksimilirana izdaja milštatske geneze in Fiziologovega rokopisa, najbolj dragocenega rokopisa v deželnem arhivu. To je menda prvi primer celovito ilustriranega nemškega rokopisa. Pomemben je predvsem po ikonografski plati, nastal pa je v 12. stoletju v samostanu Millstatt, sodi pa v solnograško slikarsko šolo.

Franc Wakounig

Prvič slovenska avtorja v sovjetskem „samizdatu“

Leta 1986 je Mohorjeva založba izdala knjigo Vinka Ošlaka o dogodkih v Medžugorju v mednarodnem jeziku esperantu. V knjigo je vključen tudi medžugorski dnevnik slovenskega pisatelja iz Trsta Alojza Rebula „V hercegovskem Korintu“.

V dveh letih je bila izdaja razprodana, avtor pa je iz raznih dežel sveta dobival pozitivne odmeve in zahvalna pisma.

V letu 1987 pa je izvod te brošure prišel tudi v Vilnius, glavno mesto sovjetske republike Litve, kjer deluje močna skupina esperanti-

stov, ki so večinoma tudi goreči katoliki in veliki častilci Marije.

V dobrem mesecu so litvanski esperantisti knjigo prevedli v litvanščino in jo v 700 izvodih (za vsako litvansko župnijo po enega) izdali v „samizdatu“. Knjigo so morali 100-krat pretipkati, ker nimajo na voljo niti najpreprostejšega razmnoževalnega stroja. Liste so potem ročno sešili v zvezek.

Pred nedavnim pa je avtor dobil prošnjo, če smejo izdati prevod tudi v estonščini v sovjetski republiki Estoniji.

Preteklo soboto, 7. maja, je priredilo Prosvetno društvo LI-PA v Velikovcu materinsko proslavo. V pozdrav je zaigrala instrumentalna skupina flavt in kitare. Nato pa je vse obiskovalce prireditve pozdravila predsednica Zalka Kuchling. Od materinskih proslav preteklih let se je le-ta razlikovala posebno zaradi tega, ker so se mladinci sami lotili študije igre „Medvedek na obisku“ Leopolda Suhodolčana. Režijo je imel mladi Tonči Rosenzopf, igralci pa so bili pretežno dijaki Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, ki so doma v okolici Velikovca. Posebno razveseljivo je dejstvo, da so društveniki začeli aktivno oblikovati svoje

Premiera igre „Medvedek na obisku“ — na materinski proslavi velikovške „Lipe“

prireditve, da torej ne vabijo več zgolj drugih skupin, temveč sami ustvarjajo. S tem nudijo predvsem mladim možnost, da v svojem domačem kraju uporabljajo svoj materin jezik, in izkazalo se je, da je delo na odru najboljša jezikovna šola.

Igra sama je bila prav takšna, kakršna je za materinski dan najbolj primerna, saj je razigrana, vesela, smešna in vrhu tega neprenehno išče kontakt s publiko, katero zavaja k temu, da pomaga pripeljati dejanje do dobrega zaključka. Da pa je bila izbira komanda tako posrečena, je za sluga Francija Končana, pravega strokovnjaka na tem področju. Pomagal je tudi režiserju Tončiju z dobrimi nasveti in priskočil tudi nekajkrat na pomoč pri vajah.

Posebno razveseljivo pa je dejstvo, da so se na tej materinski proslavi izkazali že mladi talenti, ki se bodo čez nekaj časa gotovo priključili gledališki skupini. Mladi Lucija in Bernardka Kassi sta namreč zaigrali za mamice dva kratka prizorčka, Lucija pa je recitirala tudi pesmico za materinski dan.

Lepo bi bilo, če bi taki nastopi gledališke skupine ne ostali muhe enodnevnice, toda zagnanost mladih umetnikov obeta še več lepih in dobrih iger.

Ljubljana: izjemna razstava kitajskih slikarjev dinastij Ming in Qing v narodni galeriji

Od 15. aprila pa do 15. junija 1988 je v Narodni galeriji v Ljubljani izjemna razstava kitajskega slikarstva dinastij Ming in Qing. Razstava je zagledelj tako izjemna, ker je njen ogled možen samo v Ljubljani in ker so umetnine prvič razstavljene zunaj Pekinga. Razumljivo torej, da je naval na razstavo ogromen: dnevno si jo poprečno ogleda nad 1500 obiskovalcev, ki pridejo od vsepovsod.

V Narodni galeriji so se za razstavo še posebej pripravili (beri razgovor z ravnateljico dr. Anico Cevc).

Razstava „Kitajsko slikarstvo dinastij Ming in Qing“ obsega 40 reprezentativnih slik 40 slikarjev, od 15. stoletja, začetka dinastije Ming naprej, pa do tega stoletja, ko je zatonila dinastija Qing. Slikarji so člani znanih šol, svoja dela so s tu-

šem, akvarelom ali sepio slikali na papir ali žido, ki sta bila podložena z brokatom. Motivi — narava, človek, živali, rože — izžarevajo veliko sugestivno moč in simboliko.

Dinastija Ming je vladala od leta 1368 pa do 1628 in je dala 17 cesarjev; dinastija Qing, bila je mandžurskega porekla, pa je vladala od leta 1644 do leta 1911, ko je padla po notranjih homatijah. Dala je deset cesarjev, zadnji cesar je prišel na prestol kot trileten otročiček.

Ogled razstave zelo priporočamo. Odprta je dnevno od 10 do 18 ure, razen ob ponedeljkih. Za buse je pripravljeno parkirišče pri hali Tivoli, odkoder je še 5 minut prijetne hoje skozi park Tivoli do Narodne galerije.



**Dr. Anica Cevc, ravnateljica
Narodne galerije, v posebnem
intervjuju za Naš tednik:**

**„Dober glas
te razstave
ne pozna meja!“**

NAŠ TEDNIK: Ali bo ta razstava še šla kam drugam v Jugoslaviji oz. v svetu?

DR. CEVC: Ne, ne. Kitajci so dali to razstavo samo za Slovenijo, za Ljubljano. Tega gradiva Kitajci sami ne razstavljajo, vedno je shranjeno v omarah in letno predstavijo oz. bolj prezračijo okoli 15 risb. Drugače pa je to vedno shranjeno v omarah. Celo redki so, ki so te zvitke videli.

NAŠ TEDNIK: In kdaj oz. ob kaki priliki jih prezračijo?

DR. CEVC: Kadar je najboljše klima v Pekingu, to je v septembru, ker so umetnine izredno občutljive — papir, svila. Naj vam povem, da smo samo prevzem gradiva delali 16 ur, tako da je res natančno popisano. Mi smo morali izpolniti pogoje glede vlage, temperature. Slike ne smejo biti osvetljene z žarnicami z ultravioletnimi žarki. Galerijo smo tako rekoč obrnili na glavo in smo se res dobro pripravili za to razstavo. V galeriji vsakodnevno pregledujemo material.

NAŠ TEDNIK: Kako to, da

je Ljubljana dobila to razstavo?

DR. CEVC: Slovenija ima s Kitajsko izredno dobre stike. 67 gospodarskih organizacij iz Slovenije sodeluje s Kitajsko in so nam pomagale izvesti to razstavo.

Ta razstava je evropskega pomena. Na Dunaju so bili razstavljeni pokončni

„Kitajci so dali to razstavo samo za Slovenijo, za Ljubljano. Galerijo smo tako rekoč obrnili na glavo in smo se res dobro pripravili za to razstavo.“

zvitki, kar so slike priznanih slikarjev, ki se ne udinjajo dvoru oz. ne delajo po naro-

čilu, temveč delajo samostojno, po navdihu. Zato so njihove umetnine izraz duše, kar je za kitajskega človeka sploh višek. Slikar z dušo ali slikar intelektualec, ki je na Kitajskem nad akademskim slikarjem, mora enako obvladati umetnost slikanja, pesništva in kaligrafije. Napisi na slikah so poezija v malem, na primer, v kakšnem razpoloženju je slikal umetnik lotos ali je v sliko vnesel kako legendo.

NAŠ TEDNIK: Potemtakem je otvoritev razstave gotovo bila tudi pomemben družben dogodek?

DR. CEVC: Izreden. Na otvoritev je prišlo nad 2300 ljudi in mi smo se resnično balli za strop Narodne galerije. Izredna čast za nas pa je bila tudi navzočnost direktorja pekinškega muzeja, kajti prav on je pred 30 leti izkopal Mingovo grobnico.

Ljudje na razstavo prihajajo iz vseh krajev, celo posebni vlaki vozijo nanjo. Dober glas te razstave ne pozna meja, bi lahko rekli.

Franc Wakounig



Slika kot poezija

Ljubljana je zaživela kitajsko: od 15. aprila pa do 15. junija 1988 je v Narodni galeriji izjemna razstava kitajskega slikarstva dinastij Ming in Qing.



**SLOVENSKI SPORED
AVSTRIJSKEGA RADIA
VSAK DAN
od 18.10—19.00**

Petek, 13. 5. 1988

Gospodarjenje z energijo: Mirko Oraže v pogovoru z atomskim fizikom dr. Straussom.

Sobota, 14. 5. 1988

Duhovni nagovor (kpl. Pepe Marketz). — Voščila (M. Hartmann).

Nedelja, 15. 5. 1988

Slovenski ansambli: Ans. Jožeta Burnika.

Pon., 16. 5. 1988

Uspešnica meseca — Posnetek z javne prireditve na Blatu.

Torek, 17. 5. 1988

Halo prijatelji! Partnerski magazin.

Sreda, 18. 5. 1988

Dobra volja je najboljša.

Četrtek, 19. 5. 1988

Rož — Podjuna — Zilja.



Petek, 13. 5. 1988: gospodarjenje z energijo

„Brez izkoriščanja energije bi ne bilo mednarodne industrije, razvoja v tehniki, rasti na področju gospodarstva, skratka, človek bi ostal nekje na razvoju kamene dobe, ko je naravi odvzel ravno toliko energije, kolikor je je rabil, da je preživel. Med leti 1925 in 1950 se je celotna potreba po energiji povečala za 50 odstotkov, med 1950 in 1975 pa za 300 odstotkov. V povprečju se potreba po energiji vsakih deset let podvoji.“ Tako v svojem uvodnem komentarju avtor oddaje mag. Mirko Oraže, ki je povabil pred mikrofon dr. Jožka Straussa, edinega koroškega Slovenca, ki deluje na področju osnovnega raziskovanja v fiziki. Dr. Strauss, doma v Dobu pri Vrbi, je absolvent Slovenske gimnazije; po študiju fizike na dunajski univerzi je začel delati v Švici v evropskem centru za raziskovanje elementarnih delcev. Tam je bil 13 let, sedaj pa je na akademiji znanosti na Dunaju.

PRIREDITVE



ANSAMBEL FRANCA MIHELIČA

igra v soboto, 21. maja, ob 20. uri
v gostilni „Rosentalerstüberl“,
v Šentožbaltu pri Podgorjah v Rožu
V nedeljo, 22. 5., ob 20. uri igra
„Radlpaß-Echo z Anito“

Družina lbounig se veseli Vašega obiska!

● Sele

MATERINSKA PROSLAVA

Čas: nedelja, 15. maja 1988, ob 14. uri

Kraj: farna dvorana v Selah
Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah

Sporod: zbor ljudskošolskih otrok, prizor „Mamica, kje si“, prizor „Semenke“, nastop učencev glasbene šole, ples, Vrtnikov ansambel, mlajša folklorna skupina.

Po kulturnem sporedu so vse matere vabljeni na družabno srečanje ob kavi.

● Obirsko

KOLESARSKI IZLET

Čas: binkoštni ponedeljek, 23. maj 1988

Štart: ob 14.00 uri pri Kovaču
Proga: Obirsko — Železna Kapla — Obirsko — Korte
Sklepni piknik pri Markunu v Kortah

Prireditelj: SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem

● Globasnica

ANSAMBEL „YETTI“ SE PREDSTAVLJA

Čas: sobota, 21. maj 1988, ob 20.00 uri

Kraj: gostilna Šoštar v Globasnici

Sodelujejo: oktet „Srce“ iz Dobrle vasi, MePZ „Srce“ iz Dobrle vasi, kvartet graških študentov

● Borovlje

KONCERT KLASIČNE GLASBE

Čas: petek, 13. maj 1988, ob 20.00 uri

Kraj: občinska hiša v Borovljah
Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza in SPD v Borovljah

Nastopajo: Andreja Močilnik (klavir), Bruno Petrišek (klavir), Janez Gregorič (kitara), Roman Verdel (flavta), Ludvik Karničar (bas).

Krščanska kulturna zveza vabi na srečanje otrok s slikarko Marjanco Jemec-Božič in s glasbenikom Janezom Bitencem

„PELI BOMO IN RISALI“

Ponedeljek, 16. maj

ob 10.30 otroški vrtec Šentpri-
mož
ob 14.30 ljudska šola Bilčovs

Torek, 17. maj

ob 9.30 otroški vrtec Šentjakob
v R.;
ob 15.15 otroški vrtec Škofiče

Sreda, 18. maj

ob 9.30 otroški vrtec „Naš
otrok“ v Celovcu;
ob 10.45 otroški vrtec Sloven-
skega šolskega društva v Cel-
ovcu

Četrtek, 19. maj

ob 9.30 otroški vrtec v Šmihe-
lu

● Tinje

KONCERT KLASIČNE GLASBE

Čas: sobota, 14. maj 1988, ob 20.00

Kraj: Dom prosvete v Tinjah
Prireditelj: Slovenska prosvet-
na zveza

Nastopajo: Andreja Močilnik (klavir), Bruno Petrišek (klavir), Janez Gregorič (kitara), Roman Verdel (flavta), Ludvik Karničar (bas);

● Ljubljana

KITAJSKO SLIKARSTVO DINASTIJ MING & QING

Čas: do 15. junija, vsak dan od 10. do 18. ure, razen ponedelj-
kov

Kraj: Narodna galerija v Ljub-
ljani, Prežihova 1

● Sele

PRIJATELJSTVO NE POZNA MEJA

I. del koncerta

Čas: sobota, 14. maj 1988, ob 20. uri

Kraj: gostilna Trkl v Selah (Bo-
rovnica)

Nastopajo: Ansambel „Lojze Hlede“ iz Italije; Kvartet „Spev“ iz Slovenije; Vrtnikovi iz Sel; Trio Pavlič — nato zabava

● Železna Kapla

II. del koncerta

Čas: nedelja, 15. maj 1988, ob 20. uri

Kraj: gostilna Podobnik
Nastopajo: Ansambel „Fantje z vseh vetrov“ iz Slovenije; Ansambel „Korenika“ iz Šmihela

Prireditelj: Alpski klub „Obir“ na Obirskem

● Dobrila vas

Dvojezični KONCERT

Čas: četrtek, 19. maj 1988, ob 20. uri

Kraj: avla glavne šole v Dobrli vasi

Nastopajo: MePZ SPD „Srce“ v Dobrli vasi (Marjan Berložnik); Otroški zbor SPD „Srce“ v Dobrli vasi (Ludmila Sturm); Kärntner Madrigalchor (prof. Nikolaus Fheodoroff)

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo Srce v Dobrli vasi

● Sele

DARUJ KRI — REŠUJ ŽIV- LJENJE

Čas: nedelja, 29. maj 1988, ob 8.30 do 12.30

Kraj: pri farnem domu v Selah
Prireditelj: Rdeči križ

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Tisk: Mohorjeva/Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. NAŠ TEDNIK izhaja vsak petek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave: (04 63) 51 25 28. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

● **Celovec**

NASTOP UČENCEV GLASBENE ŠOLE

orgelskega oddelka
Čas: četrtek, 26. maj 1988, ob 16.00 uri
Kraj: cerkev sv. Eme v Celovcu

● **Celovec**

DNEVI SLOVENSKEGA FILMA

Kraj: alternativni kino Wulfenja v Celovcu
Torek, 17. maj 1988, ob 20.40
RDEČE KLASJE (Zivojin Pavlovič)

Sreda, 18. maj 1988, ob 20.40
VDOVSTVO KAROLINE ŽAŠLER (Matjaž Klopčič)

Četrtek, 19. maj 1988, ob 20.40
HUODELCI (Franci Slak)
Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza

● **Rožek**

RAZSTAVA FATIME TUNOVIČ

Otvoritev: sobota, 14. maj 1988, ob 19.30
Odperto od 15. maja do 5. junija 1988 ob petkih, sobotah in nedeljah od 15.00 do 18.00 ure
Kraj: Galerija Rožek
Prireditelj: Galerija Rožek

● **Globasnica**

MLADINSKI DAN
Čas: nedelja, 29. maj 1988, ob 9.30
Kraj: pri sv. Hemi nad Globasnico
Prireditelj: Katoliška mladina

● **Klub Nautik Korotan**

KLUB NAUTIK KOROTAN prireja v ponedeljek zvečer, 16. maja 1988, tečaj „Mornar motorista“ (Küstenschiffahrtspatent) — dovoljenje za vodenje čolnov in jaht do 25 BRT. Izpit bo 22. maja 1988 v Mariboru. Interesenti naj se javijo pri mag. Lojzetu Dolinarju ali pri mag. Francu Davidu — tel.: 04 63 / 33 3 53.

Klubske jadranje bo 2. junija v Portorožu ter od 28. avgusta do 4. septembra (Split — Portorož). Prijave so možne do 30. maja.

● **Žitara vas**

NASTOP UČENCEV GLASBENE ŠOLE
oddelek Žitara vas, Šentprimoz in Dobrla vas
Čas: sreda, 25. maj 1988, ob 18.30
Kraj: ljudska šola v Žitari vasi

● **Vogrčje**

MATERINSKA PROSLAVA
Čas: v nedeljo, 15. maja 1988, ob 16.00 uri
Kraj: farna dvorana v Vogrčah

● **Straßburg**

Ob **HEMINEM** jubileju krške škofije je **RAZSTAVA** na gradu **Straßburg** od 14. maja do 26. oktobra 1988. Odperta je vsak dan od 9.00 do 17.00 ure.

Z nami v
MEDŽUGORJE

20.—23. 5. 1988 1x polpenzion v hotelu
2x prenočitev in zajtrk privat
šil. **1.450,—**

ZAHTEVAJTE PODROBNEJŠI PROGRAM!
Dobro opremljeni avtobusi s straniščem in klimatizacijo!

Prijave sprejema avtobusno podjetje

SIENČNIK

9141 DOBRLA VAS, TEL.: 04236/2219

● **Žvabek**

BINKOŠTNI PLES
Čas: nedelja, 22. maj 1988, ob 20.30
Kraj: gostilna Hafner v Gornji vasi pri Žvabeku
Prireditelj: KPD „Drava“ v Žvabeku
Za ples igra ansambel „Melos“ iz Ljubljane

● **Šmihel**

KPD Šmihel vabi na občni zbor, ki bo v soboto, 14. maja, ob 20. uri v farni dvorani.

● **Dom v Tinjah**

v petek, 27. maja, ob 20.00 uri
ALI STA SI KULTURA IN TURIZEM V NASPROTJU?
Predavatelj: dr. Janez Bogataj, Ljubljana

Okcitanzi — kdo so in kje živijo?

Število okcitanzko govorečih niha od 1,2 mio do 14 mio, odvisno od tega, kakšna merila ugotovljajci uporabijo. Okcitanzi jezik ima dokaj slavno izročilo, v njem so peli znameniti trubadurji v 11. in 12. stol., tedaj je bila kultura te dežele vodilna v Evropi.

V 13. stol. je bila proti Okcitanem, tistim, ki so bili pripadniki krivoverske ločine, albižanom, uprizorjena križarska vojska, ki pa tega naroda ni mogla zlomiti. To nalogo si je zadala šele francoska revolucija, hoteč pomesti z **langue d'oc** kakor tudi s sorodnim narečjem **patois**. Uradni jezik je postala francoščina, okcitanzi jezik pa je bil preziran, kar se je ohranilo vse do danes.

Krivda za takšno stanje je tudi v tem, da Okcitanzi niso uspeli organizirati lastne politične stranke. V primeri z liberalno-desničarskim severom so levičarsko usmerjeni. Že zato, ker je gospodarski položaj njihovih pokrajin slab, in vidijo v socialističnih naukih nekakšen ideal. Politično pa jih socialistična stran spet žrtvuje za nekakšen internacionalizem.

Razmah turizma jim ni prinesel izboljšave gospodarskega položaja,

Južna Francija govori jezik, ki ga imenujejo okcitanščina, langue d'oc, po značilni pritrtilnici „oc“, v današnji izgovorjavi „vò“, za razliko od severno-francoskega „oil“, danes „oui“. Melodičnost okcitanščine nas spomni na špansko ali italijansko govorico, najbližje pa je katalonskemu, tako da Okcitanzi in Katalonci lahko brez težav prebirajo liste v obeh jezikih.

ja, saj so lastniki hotelov in turističnih podjetij ob obali le tujci.

Okcitanščina se govori na podeželju, pisмено ni v rabi, razen za reklamne oglase, da vzbudi vtis domačnosti. Za takšno stanje ni kriv le pritisk francoščine, temveč tudi spor glede pravopisa. Obstajata namreč dve smeri. Eno je razširil znameniti pesnik Mistral, čigar pravopisna pravila se naslanjajo na francoski pravopis. Drugo smer pa zastopa Institut d'Estudis Occitans (carriéra Jacques Darre 1, F-31300 Tolosa), ki skuša za vsa okcitanzka narečja

vesti skupen pravopis.

Spor bi se gotovo že rešil, če ne bi tičale v ozadju strankarske koristi, predvsem velikih strank in njihovega aparata, ki hočejo še naprej razcepljati okcitanzke ljudi, pokasirati njihove glasove, zato da se ne bi organizirali v politično skupino, ki bi ogrozila njihovo prevlado. Tako jim nenehno nudi jo kost, za katero se pripravajo.

Dnevnega tiska Okcitanzi nimajo, le nekaj revij. Obstaja pa sodobna okcitanzka književnost, vendar je krog njenega občinstva zelo ozek. Že večini okcitancev je

branje lastnega jezika težko, in so navajeni le na francoski tisk. Kakor npr. Slovenci ne morejo brati narečnih spisov. Izredno pa sta se razširili okcitanzka glasba in pesem. Izdajajo kasete in številne plošče. Nastajajo tudi gledališke skupine, ki so zelo uspešne. Na državnem radiu obstajajo okcitanzke oddaje, toda ob neugodnem času, in le malo ljudi jih poslušajo. Na televiziji je le kdaj pa kdaj kaj okcitanzkega.

Mlajši rod kaže večje zanimanje, dasi starši že govorijo z otroki francosko, zato „da ne bi imeli težav v šoli“. Propaganda je torej povsod enaka. Ženski svet prevzema seveda francoska moda, nočejo biti „za modo“ in zaostale. V tem pogledu je žena še posebno ranljiva; francoski jezik naj bi ji prinesel boljše uveljavljanje v družbi in svetu (?). Otroci se lahko zaradi tega učijo okcitanščine šele v šoli, kjer je izbirni predmet. Če se zanj odločijo.

Zaradi (nepotrebne) spora o pravopisu ni organiziranega okcitanzkega gibanja, politične skupine ipd. Jasna slika, kaj pomeni opustitev samostojnega političnega nastopanja, za narod, ki šteje kar 14 mio ljudi, pa je potisnjen na rob dogajanja na lastni zemlji.

Müllablagerung
verboten
Odlaganje smeti
prepovedano

Stadlgem. Bleiburg / Občina Pliberk

Po zaslugi EL Pliberk: predpisi o varstvu okolja dvojezični

Dvojezično skrbi mestna občina Pliberk zdaj za varstvo okolja. To pa šele v zadnjih letih, odkar je referat za varstvo okolja pod vodstvom občinskega svetnika EL Jožeta Partla. Pred jamo za odpadke med Bistrico in Dvorom stoji npr. dvojezična tabla, na kateri opozarja občina, da je odlaganje smeti prepovedano. Z ena-

kim napisom so opremljene v občini vse ostale jame. Želja referenta Partla je, da bi v bodoče občani bolj previdno in bolj odgovorno ravnali z okoljem in da bi hkrati tudi v dvojezični občini prišla dvojezičnost do veljave. Kakor kaže, ima Partl doslej z obema precej uspeha.



V Strugarjah pri Slovenjem Plajberku je praznoval svoj 60. življenjski jubilej znani kmet Marko Wieser, pd. Avovnik. Jubilant je po II. svetovni vojni končal v Ljubljani šolo za gozdarja, nato pa se je vrnil na domačo kmetijo, kjer še danes gospodari. Razen kmetiji in narodni politiki posveča jubilar vsa leta svojo pozornost Slovenskemu atletskemu klubu, za katerega že od ustanovitve naprej navija. Marko Wieser je v mladih letih sam igral v 2. ligi za NK Slovan. Marko Wieser je zelo vesel in zgovoren človek, zato je povsod zelo priljubljen in dobrodošel. Rekli bi lahko, da je eden redkih pristnih domačinov, ki je vedno šel svojo lastno pot, kljub temu pa so ga vedno vsi povsod zelo spoštovali. Jubilantu tudi uredništvo Našega tednika iskreno čestita in mu kliče še na mnoga zdrava leta.

Pripravil Silvo Kumer

OPAZILI SMO. . .



igra v soboto, 9. julija, na prazniku
NAŠEGA TEDNIKA v Šentjakobu.
V nedeljo, 10. julija, bo kulturni spored.



Dolgoletni občinski svetnik in odbornik ter kulturni delavec Stanko Vauti je pretekli teden vabil v Šmihel na praznovanje. Domačini in znanci pa so prišli v velikem številu, da so čestitali Stanku Vautiju, pd. Haninu, za 60. življenjski jubilej. „Društvo godba na pihala“ je zaigralo jubilarju nekaj urnih komadov, „Šmihelski deda“ pa so zapeli venec domačih. Čestitati sta prišla jubilarju tudi dekan Kristo Srienc in kaplan Jože Markowitz. V imenu vseh pa je spregovoril mestni svetnik in predsednik KSOO Fric Kumer, ki se je zahvalil 60-letniku za njegovo dolgoletno požrtvovalno udeleževanje na kulturnem in političnem področju. Številnim čestitkam, ki jih je bil jubilar deležen v zadnjih dneh, se pridružuje tudi Naš tednik.

Pa tudi Enotna lista Pliberk in Društvo upokojencev mu iskreno čestitata.

KDZ BLATO in ORF —
slovenski oddelek vabita na
**IZBOR POPEVKE
MESECA MAJA**

* Predstavil se bo na prireditvi tudi koroški odbojarski prvak SK Aich/Dob.

* Slovenski biljardni klub se bo predstavil s svojimi igralci

* Igrala bo tudi skupina YETI!

Kdaj: v petek, 13. maja 1988,
ob 21. uri v klubu KDZ na Blatu!

Večer bo moderiral
MARIJAN VELIK!

Zvezni sodniki Martin Rupitsch in njegova kolega Losert in Prohaska so pred kratkim vodili tekmo reprezentanc Švedske in Walesa. Iz Stockholma, kjer je bila tekma, so poslali sodniki najlepše pozdrave vsem bralcem Našega tednika.

Zanimivo je, da je Martin Rupitsch na Švedskem že tako znan, da je njegova slika celo na razglednicah.

Stajepri postavl vel 89
igre
Schroeder proti Kalle
man man
Arntsen 1987
Post Rupitsch

